

2. ^{Mělnický} ~~brank~~, jest znám jako malíř krajinář a ^{ještě} volně přívabně okolí. Adamova i osadu samu vybral si jako oblíbený předmět své tvorby umělecké.

Vývoj osady.

S rozvojem závodi pokračoval pomalu i rozvoj a vznik původně jen dělnické kolonie, jež vznikala ve století 19. staobami letních sídel (vil) zámožných Brňátek. Když kolonie stala se samostatnou obcí, není písařeli této stali zatím známo. Při-farěna a snad i přiškolena bývala původně do Babic. Že závislosti na Babicích vyproštěna napřed škola, neboť dle školní kroniky již na poč. 19. století působil zde učitel Jan Procházka a již okolo r. 1780 mladší se při učila v pauském domě č. 7, později v č. 20, kdežto Procházka učil ve svém domku č. 21, začež placeno mu nájemně 24 pl. ročně, jež 2/3 platilo panství, 2/3 obec a 1/3 zem. školní pokladna (do 20/8. r. 1950). V r. 1857 ^{zauč. Frau. Zavadila} postavena nová (nynější obecná) škola přístřeškem (s kostelem a farou i hřbitovem současně), v r. 1887 na patro pojčena za učitelováním Frau. Kouřila, jež tu učil 27 roků a zde v listopadu 1899 také pochován. Za něho r. 1883 rozšířena na dvojtřídku, zavedeno nezávazné vyučování německé ve šk. r. 1872/73, v r. 1878 slivem závodi a německého starosty lékaře dra. Eduarda Leidingera i slivem germanisačních tehdy snah rakouských úřadů ^{poč. šk. r. 1878/9} zřízena německá parallelka (v 1. patře dnešní radnice) a škola snížena opět na jednotřídku, až ^{řed} po ^{řed} pouštění ^{řed} bytěčné něm. parallelky, jež našla tu mnoho nepříjemností, r. 1883 od 1/9. znovu stala se dvojtřídní. Něm. parallelka zrušena v červenci 1884, když ^{na} se tu tři učitelé byli vystřídali, načež již škol. rokem 1884/85 dne ^{čes. škola} 1/11. stala se trojtřídkou. Od r. 1893/4 byla pobočka při třetí třídě a od r. 1920/21 zřízena škola měšťanská smíšená, jejímiž prvými ředitelům ustanoven ředitel z Fryštáku u Holešova Frau. Mlýněk. Vyučování zém. ručním pracím zavedeno na škole obecné rovněž za správcování činného Kouřila ve šk. r. 1875/76 a první učitelkou industriální ustanovena Marie Cvrčková. Do konce r. 1922 vystřídalo se na škole obecné celkem 10 (deset) správců škol, z nichž Frau. Kouřil působil nejdelší, Josef Deutsch pak, jeho nástupce, byl členem okr. škol. rady, obdržel ^{r. 1914} titul ředitele a za války svéžové r. 1915 (22./11.).

pro nepřístupnost k nim. Řeklo se, že lesní vyřadovale by větší nákladu než jaká je cena zvonů.

Železnice.

Trat železniční Adamovem běžící slavěna v letech 1843 až (opr. f. Klynek) 1849, kdy otevřena a jízda zahájena. ^{4. 11. 1849} O podrobnostech státního le' (viz str. 43!) události pisatel nevíškal řádných zpráv. V pozdější době byla trat v nádraží Adamovském rozšířena o dvoji kolej s velkým jistě nákladem k účelům značné lební frekvence a pro „odstavová- ní“ vlaků nákladních i j. v káse o místo na nádraží Brněuském. Také nádraží hostinec křížem později a nyní již restaurace III. i II. třídy s rozsáhlou verandou křížem lepru r. 1910-11. - Trat místní (vléčná) postavena v r. 1893. v ž. kroniky železničních ne- hod lze uvést: 28. srpna 1911razil se osobní vlak z Tráhy jedoucí s posunujícím nákl. vlakem na zdejší nádraží, při čemž postkozeno mimo obě lokomotivy 9 vagonů, ale o život nepřišel k cestujících nikdo. Za to službu konající náčelník resp. inspektor Josef Höll (něme), v rozrušení služby hned panechal běžel do svého bytu (ve vile kapličkou proti nádraží) a tam se postřelil. ~ 18/12. 1911 nastraženy na trati blízko nádraží kamery, postkozeny vyhybkou, ale vlak zastaven. Zároveň jeden z želez. kříženců, pak neuvědoměně propuštěn. ~ 3/12. 1914 (za války světové)razil se tu nákladní vlak se sanitním, srážka nebyla prudká a ^{Podobud brněuský} také paněných lečce nebylo kromě postkození stroji. - ukončen v r. 1914.

Podobud brněuský

Posta.

Postovní úřad založen v r. 1851 s rozsáhlým obvodem, jenž vedle Krtin, Bukoviny s Bukovinou, i Brčim, Proseč, Babice s Josefovem, Kraov, Bilovice s Okolím, jakoz i vzdálenou Ochoz původně zabíral. Obvod přírodním dalších postovních úřadů se zmenšil, až v přítomné době zabírá vedle Adamova Kraov s Utechovem, Josefov a Babice. Vozová posta spojovala Adamov se Krtinami ještě do r. 1920, kdy zřízeno autobusové spojení Krtin a Okolí s Brnem. Správu první nejprve vedla vdova, pak postmistr Želený až do roku, Jaroslav Moneka v r. 1916-17, po něm Ant. Schiebl dosud, od r. 1919 jako vrchní postmistr. Posta od počátku umístěna v přízemí manického (od r. 1905 rávodním patřícího), domku č. 3. - Spojení telegraf- ní provedeno r. 1880 (1/11.), telefonní r. 1905 (1/9.)

Četnická stanice zřízena v Adamově 12. března 1872 a umístěna v domě panském, kde byla také pošta (č. 3.) - Posádka přestěhována do domu p. Ondřeje Horníčka (č. 23), kde je dosud ucteným personálem. Ku staničním obvodům původně patřily obce Adamov, Josefov, Habruška, Křtiny, Bukovina, Bukovinka, Brčkova, Proseč, Kanice, Římanice, Bilovice, Babice, Vtečhor a Vranov. Již v dubnu 1872 zřízením stanice ve Křtinách odpadly vedle Křtin Habruška, Bukovina, Bukovinka, od 1. p. 1899 Babice a Kanice. Od 1. července 1903 zřízením stanice v Bilovicích odpadly Bilovice a Římanice. Zůstává nyní (v r. 1923) Adamov a Josefov, Vtečhor a Vranov. - Stanice mívala posádku trojčlennou. První byli tu strážmistr Frant. Potler, četník Jakub Šlanák (dosud zde jako polovník hostinský žijící u svého syna) a četník na rekousku Arnost Bernatky. Co bylo řádky jsou pedny, má právě (8. p. 1923 odp.) pohřeb ze Zábrodské nemocnice vojenské vrchní strážmistr adamovský Ant. Tillhon, jenž plicním neduhem dlouho trpěl skonal nemaje ještě 40 let, snad utmácen porleklostí obvodu a jeho hornatostí. Měřit obvodem 16⁴³⁴ km² se 272 domy a asi 201 obyvateli.

Četnická stanice.

Četnická stanice adamovský vyřaduje služby oamahavé. Zabírat mimo sídlo obr. lékaře (Adamov) ^{z Josefova} obce Babice Kanice, Římanice, Bilovice, Vtečhor a Vranov. Prvním lékařem byl tu rodilý Němec Eduard Leidinger, svého času i starosta obce, po něm od r. 1898 dr. Ignác Grydíl, rodák z Kralic na Hané. ^{a ze svého předchůdce.} Infekční nemocnice zřízená ^{ve Kralicích} v okolí Josefovském (dosud se říká „špitál“.) Dnes se ho pro blízkost Borna, Kam se ne- ^{ve Kralicích, v ústřední budově r. 1857 vedle a oproti domu r. 2. Alois Bischoff, měl 2 zářky a 1 pyne.} mocí drahou dopraví snadno, nepoužívá. ^{ve Kralicích, v ústřední budově r. 1857 vedle a oproti domu r. 2. Alois Bischoff, měl 2 zářky a 1 pyne.}

ve Kralicích pro přestěžení nemocnice z Babic (pro nedostatek místa v Ad.) - za p. u. 100 Kč, když kapličky nedovoleny byly. - Kralice, v ústřední budově r. 1857 vedle a oproti domu r. 2. Alois Bischoff, měl 2 zářky a 1 pyne.

Posléhlé lesní panství adamovské ale nejstarších zpráv bylo pod správou panství Nového Hradu (za rodu Černohorských a Šemberů z Postkovic), za Liechtensteini dostal se Adamov pod správu Pozoňského panství a v ní ale domnění pisatele byl až do počátku 19. století, kdy už spravuje Adamov „Waldbereiteri“, t. j. lesní správce

Správa panství.

Stephan Johann (Jan) do r. 1844. Kdy zde úřad nastoupil, není v archivu dějšího lesního úřadu zaznamenáno. Z archivu panství Pohoříčků a z archivů různých úřadů zeměpanských v Brně bude snad možno časem zjistiti, kdo a jak Adamov před jmenovaným Stephanem (od století 16. počínaje) spravoval a kdy Adamov stal se katastrální obcí vedle sousedních Olomučan, Kvanova, Babic a Bilovic. Také nelze psáteli zatím utvrditi, které vesnice a obce pod správou Adamova, t. j. dějšího úředníka - správce panství patřily do dob 19. století. Lze za to míti, že v době Josefa II. při zakládání katastrů obecních byl Adamov s malým svým územím (viz dříve) prohlášen samostatnou obcí a že také lesní správa potom brzy osamostatně od Pohoříč, což se uvollo státi po válkách napoleonských a že prvním samostatným lesním správcem byl onen Stephan, jenž k ruce od r. 1843 měl „Waldamts-jungjäger“ Jana Klokse, také později dějšího správce, jenž tu byl v letech 1869 - 1882, ~~ale později~~ ^{drůbky správce} s titulem lesníka (Forstmeister). Celkem vystřídal se dosud (do r. 1923) zde 9 správci panství: Stephan Jan (od ? do 1844 ^{31/10}), Josef Koukal, správce (1/11. 1844 - 31/5. 1861), Frant. Rödler, první lesník (do 31/3. 1862), Antonín Zimmermann, správce (do 30/9. 1869), Jan Klohs, lesník (do 30/9. 1882), Ant. Žitný, lesník (do 30/6. 1894), činný ve Cten. spolku lehké-
 řím, August Vildner, lesník (do 30/4. 1900), Osvald Sežabl, lesník (do 31/3. 1919),
 jenž upravil lesní cesty, evl. jubilejní cestu na Kvanov, po něm od 1/4. 1919 jako
 první „ředitel lesů“ dosud ing. docent Alois Kubičec, který podlehl přímo centrálnímu (ústřednímu) ředitelství panství Liechtensteinych v Olomouci.
 Po přízvěni vysoké školy lesnické v Brně 1919 jest docudem na ně. Jsa
 povahy velmi podnikavé a iniciativní dal podnět ku vypracování
 projektu náhodkové železnice z Adamova do Křtin, snětkoval nekromedný
 superfosfát jeskými ve výpusku, jachymce se jeskými drátemické
 u Křtin, upozornil na vhodný amfiteatr v přírodě pro divadlo v re-
 vnu Jerůtko (nad nádražím) a jest podporovatelem turistického ruchu v místě.
 Vr. 1922 jeho přičiněním lesnická jednota v čerovci podnikla zájezd do Ad-
 mme, na Nový Hrad, Alauko a Macochu v počtu asi 670 osob, ku kteréžto
 příležitosti vydal ředitel Kubičec něčelný spis „Adamovskými
 lesy“ za přispění několika odborníků, pol. také dr. Karla Abslona.

Janův pila panstvem
 řízena asi r. 1897
 a do r. v našem fir-
 mě vídeňské C. T. Pe-
 trol (do r. 1919, kdy
 ji majala firma „Křtiny“
 a nyní pila v Bilovi-
 čicích) = do r. 1923.

Spis obsahuje podrobné dějiny panství, na něž tímto odkazují, a popisuje přírodní bohatství i vyjámám adamovského lesního panství. - Vážením agendy v úrodě lesním přibývalo personálu úředního, takže v přítomné době vedle ředitele pracuje v úřadě lesním několik správců (s tit. ředitele) Othmar Rixner (národnosti německé), lesní správce, lesní přiroční a pomocný úředník. ~ Od r. 1919 zčásti úřaduje se v lordně i u panství český, espou na venek.

Správa obce, původně správa poddaného dělnictva, byla jistě Správa obce. za nejstarších dob v ruskou dočasněho úředníka panského. Poměry místa čisté přírůpkového lišily se za dob poddanství a roboty od poměrů jiných. Jest pravděpodobno, že obyvatelstvo usedlé (dělníci) neplatili obvyklých dávek vrchnosti, nebyli polní robotou povinni a také poddanství bylo asi volnější. Po přeměně roboty a poddanství, tedy v 1. polovici století 19. začala obec asi voliti si své starosty, o čemž ale není v místním archivu zatím dokladů. Snad také časem dají se i bylo okolnosti přeměny zjistiti. ~ Z obecního archivu, jež pečlivě uspořádal bývalý starosta Flavský a po něm v náležitém stavu udržuje nynější obecní tajemník učitel Vojtěch Jedra, zjištěn pořádek starostů obce od r. 1864. Z volebních listin českých vedených tehda (r. 1864) patmo, že v I. sboru volebním volilo 10, v II. 13 a ve III. 33 voličů, jichž ovšem po letech stále přibývalo. Starostou zvolen Karel Ruml v 9 členném výboru 7 hlasy, 1 hlas dostal kníže Liechtenstein a 1 hlas Václav Jarek. - V r. 1867 vedeny již (nad olivem lékaře dra. Leidinger) listiny volební německé. Zvolen 7 hlasy z výboru starostou Frant. Druha. V r. 1870 zvolen Ant. Šebela, býv. česník, pak dozorce v továrně. V r. 1873 zvolen starostou lékař Ed. Leidinger, jenž uplatnil delší dobu německou i německou v úřadě i v obci (viz něm. parallelka), byl i v r. 1876 podruhé zvolen a r. 1877 při prvních volbách do místní školní rady zvolen i předsedou jejím, r. 1879 zvolen starostou občovník Josef Pelikán, jenž po 6 období starostou volen a byl jím až do r. 1897, (1897) kdy stal se starostou obce Karel Ruml, (syn ¹⁸³⁹ prvního konstitučního starosty zdejšího,) a byl jím do r. 1909, kdy zvolen pekář Ludvík Flavský. Snadovav německý v mládí a věda jsa zkušený byl mužem dost svědomělým, o čemž svědčí, že bez tajemníka uspořádal archiv (za pomoci synů a studentů) a přemě-

Správa
obce

Správa obce.

vyřizoval úřední starostenké záležitosti. Starostoval za obličejných poměrů po celou dobu války světové, jež trvala od 26. 7. 1914 do 18. 10. 1918. Ze zdravotních ohledů vzdal se starostenství v lednu 1919 a březen v téže roce ^(3/4.) zemřel. Zaň úřadoval pak ~~do 28. února~~ ^{28/1.} první radní Jan Dresler, hostinský, načež celý obecní výbor ^{28/1.} resignoval, aby umožněno bylo jmenování správní obecní komise. Ta také ve 28 dnech březnových (na poč. měsíce) jmenována 10 členná se správním komisářem jako 11. členem v čele. Ujala se správy obce místo výboru, jenž vlastně proto resignoval, že odstěhováním a úmrtím několika členů ~~padlouhou~~ dobu úřadování nebyl již ani plně schopen usměření. Dne 15. 3. 1919 nastoupil úřad správní komisář vrchní postmistr Ant. Schiebl. Členy správní komise byli: Svihla Ant., kuchař, Barta Rudolf, tov. přičiník, Jos. Václavek, tov. konstručník, Celestin Patocka, slevač, Jan Beseleba, pámečník tov., Jan Dresler, hostinský, Frau. Šedca, tov. pámečník, Jan Procházka (v. 10) tov. pámečník, Eduard Hlanek, hostinský a řezník, Eduard Hleč, tov. pámečník, Jan Mokrejš, tov. přičiník.

Za úřadování této správní komise - jmenované okresní politickou správou - upravovaný poválečné těžké poměry, kolísavě působící a bytové. Jako všude i zde úle patkou nového zabraný osídlení volně byly ve vilách i jiných domech a ubytování tu vedle domáckých občanů i mnozí z úřednicka zeleznického a jiného z Bona, když po státním převratu říjnovém 1918 pro příliv úřednicka nebylo bytů v Bnuě samém a když politická správa okresní i zemská o ubytování četného úřednicka žádala i obce mimoměstské. Za té doby také vznikla myšlenka Konec (a potom v r. 1920 provedena) o zřízení školy měšťanské. Konec

V té době a letech následujících, zvl. v r. 1920 a 1921 zápasilo

Za války světové: ještě těžce obyvatele s poměry životními za války tak zhoršenými. Že vyjveďi otců i matek rodin dělnických i úřednická vane dosud hrůza z nedostatku všech potřeb životních, ze strašné drahoty a polstě a obličejně dopravování těžce a za drahé peníze sehnávaných potravin z blízkého i dalekého okolí. Bohužel i zbytečně horliví někteří z čestníků i zřízených drahy nepochopili ve doby a vědomě i zbytečně, často ze stoudolivosti stěžovali i znemožňovali hladovým podivným dopravu životních potřeb. Na zádech v batohách nechýdný-

mi okolními lesy a skalami z osad až 3 hodiny vzdálených za tmaoých
 nocí úředník stejně jako dělník dráze natrumpeně brambory, mouku,
 másto polajší hladově proklíně utěmáčen a strachupletě se před prozra-
 ním donášel, neboť ^{ve vlacích trývaly přímé prohládky a} úřední příděl potravin byl nedostatečný. Tyto
 těžkosti adamooských rodin byly tím horší, že o místě paměti ani dobytka
 pro mléko ani pozemků pro plodiny polní nebylo a nemí. Strašně to
 jisté byly doby a strašně jsou vzpomínky na ně. Zbytečně by bylo
 vzpomínati mimo to na vzájemnou ještě závist, oscovdání, podezří-
 vání i udávání občanstva mezi sebou, když racionaty smýšlejší
 vyší úřady v místě a pol. v Borne (produlý otr. hejtman Schön), jakož
 ovšem také stala vojenská stráž při důležité práci zdejší se svým - již
 zmíněným velitelem nadporučíkem Kozou - byly beztoho postarchem
 každé české podřízené dušičky, poláště měla-li ^{divně} trochu sebevědomí.

Pod tímto tlakem byl nucen ku př. "Lokol" psalaviti v r. 1915 (jako na
 mnoha jiných místech) svou činnost a jmění i archiv odevdáno zupě br-
 něuske, nářadí uloženo ve škole. Dokonce i válečnou příjčku z majetku
 nepatrněto musil Lokol uprati. Tato válečná kněžní, t. j. upisování
 válečných muceých příjček pod bezprostředním dozorem a tlakem
 Bana i místních netklych německých lidí jest jednou z nejbolavěj-
 ších upomínek na válečnou porobu českého občanstva. Ředitel školy
 Josef Beutzel odnesl neblahou tu dobu i zalcěním a velkým ^{nebozaním}
 hmotným i duševním utrpením. - Z místního občanstva padlo
 za války asi 15, v legiích v Rusku sloužilo 9, jinde
 4, mezi nimi z učitelů) Frank Juračka, ^{v Rusku} ostabní byli: 1.) Hnat Hamšar, Legionáři
 2.) Kach Cyril, lesář, volodný, 3.) Perina Vavřinec, stolář, volodný,
 4.) Mach ^{Frank} Karel, del. čenatý, padl v Rusku, 5.) Šustr Josef, ^{česle} konvoitník v Rusku, 6.) Macháček
 Aug., delník v Rusku, 7.) Vladík Gustav, delník čenatý, všichni legionáři rusí. - 8.) Karel
 Vyhnaček, delník volodný, 9.) Josef Zbrunník, vrchní hajný čenatý, oba legionáři italsí.

10.) Hlavaty Andrej, vol. učitel (Italský leg.) 11.) Dvořák Josef, záměník, 12.) Čubík Reim, delník, ruský leg. -

Padli nebo (mimo obec) následkem útrap válečných zranění: 1.) Bana Josef, del. čenatý, Padl se svétov
 padl v Rusku, 2.) Šušlík Vilém, mistr řem. čenatý, zahynul při nehodě voj. automobilu, 3.) Švamberk
 Stránil, čenatý del., zraněn v Itálii, 4.) Novák Josef, pámečník, volodný 20 let, -
 5.) Šoba ^{Švamberk} Richard, řel. vzhylář, čenatý - zraněn 6.) Vitoch ^{Švamberk} Boris, stolář samostatný, volodný 21 let, -
 7.) Vitoch ^{Švamberk} Boris, řel. vzhylář, čenatý - zraněn

(Lach. Ji. z ámeš. žen. padl v Rusku) ^{doplňit letě. 24-58}

7.) Hladt Frásef, abiturient gymn., voj., praporečnik, v r. 1914 padl v Karpatech, 8.) Hladt
Ljvil, jeho bratr, ráucečnik, dělostřelce, padl u Lublina, 9.) Bernhauer Frant., dělník, 10.) Hladt Ant. st.

děl. zeman v. n. 11.) Hladt Ant. ml. (přelo 49-), dělník, 12.) Jasek Jan, dělník, 13.) Štefl Miloslav, ^{hrozník} úředník, 14.) Emperger Emil, dělník,
15.) Fejfar Jan, dělník, zemřel nemocí doma.

Státní převrat
1918.

Pod důsivou kříd a tlakem zmírání Rakovata rodil se pomalu státní převrat,
kličila svoboda politická českého národa a den 28. října 1918 spatřil v Pra-
ze její vznik bez krvavosti jako bílý květ. Již v noci a časně rána ^{v úterý 29. 10.} do-
jíždějí vlaky a telegram revolučního sboru z Prahy našly ohlas i zde:
Na radi hřetelu „Skalního sklepu“ objevil se neumělý, ale mnohovýznamný
nápis „At přeje Wilson a Masaryk“ - načtený černým nejatkým barvi-
vem na bílé stěně. Pohoršil svůj ovšem z počátku všemocné neklere
místní veličiny, které nechápaly dosahu události, jež dravé křídou
hodinou měnily dosavadní stinnost našich lidí v radostnou a
bláživou, byt skoro pro mnohé ráračenou skutečnost - že jsou volni.

Ale ta těžká přest tak dlouho na stlačěném těle národa ležící
a zde blízkosti ústředních rakovských úřadů v Praze ještě více rákci
nedovolila vzplanouti té radosti náhle: dobrá povaha, prostá moud-
a nesmířitelné nenávisť rákřela se ve významných křích chvílech u
českého žiela, jenž slé svým neoplácel a jako omámen a rávně nabytá
svobody neviděl též, kdož jeho spoutanosti kmečivali a jej uráželi.
S velikými ohledy - snad řekne kdos, že český živel půstal ještě
dlouho jako zakřivený - svolána slavnostní schůze obec. výboru
aí dne 6. listopadu, kde krotee vrata k vědomí změna a státní
převrat, náčež následující den kterýsi uspořádan přívod
občanstva od školy. kostela Adamovem k silnici, Mirovem a
hromí cestou zpět ke Skalnímu sklepu. Nebylo v radostném proumu
oprojevu rozdílu stran politických a rovně zpívány národní hymny
„Kde domov můj“, „Hej Slovane“, „Píseň práce“ a „Proč tyran“ i jiné
za volky zakřazané písně. Ke „Skalním sklepu“ pak i za přítomnosti
pozvaných zášupců svásky, spolku a jiných korporací, tedy i za
přítomnosti Němců, kol. řed. Wüsterhuba a j. promluvil minně a
smířlivě o změně vlády a poněm obvodní lékař dr. Jaque Grydil,
pak přednesl - svůj k nelibosti přítomných Němců - časovou heroickou
báseň „Tisíc nesmrtelných“ učitel V. Fedra a delší řeči v

významu státního převratu promluvil provaný dělnický řečník z Brna, Fábek. - Teprve v následujících dnech rozkysoval se deplandé dosud čes-
tství, a to především v uvědoměném dělnictvu, jež hrozilo rekonpromitova-
nému (márně) řediteli Wüstenhubovi vyvezením na kolečkách, nebude-li
odvolán. Nastalo pak „čistění“, a to opět zásluhou dělnictva, nadpřá-
německé odstraněny, a rada dostala znovu nádech český. Vzdutě
vlasy prvního svorného nadšení brzy klesly a život v mladé re-
publice rozvířen stranickým bojem o volbách do obcí, jež
vykonány 15. června 1919. Jest pochopitelno, že v době té pilně
vyvinutý, a v Adamově ovšem přirozený duch socialistický na-
byl většiny, takže ze dvou kandidátních listin zvoleno 10 de-
mokratické volby
mí „československé strany sociálně demokratické“ a 5 členů ze
„sdružení občanů adamských“ do adamského obecního
zastupitelstva.

Členové tohoto prvního republikánského obecního zastupi-
telstva byli: a) ze strany soc. dem.: 1. Berchleba Jan, náměčník,
2. Baráček Vladimír, náměčník. 3. Patocka Celestýn, slevač. 4. Berá-
nek Josef, krejčí. 5. Šafránková Marie, domácí hospodyně, 6. Pro-
cháčka Jan, náměčník. 7. Hlavák Eduard, řezník. 8. Preister Franti-
šek, náměčník. 9. Koblík Jaroslav, úředník, 10. Machová Josefa,
vdova - dom. hosp. - b) ze strany sdružení občanů: 11. Alfons Sládek, obel-
ník. 12. Rudolf Barba, úředník strojírný. 13. Ludvík Pokorný, tov. dělník.
14. František Sušanka, tov. dělník. 15. Ondřej Horníček, tov. dělník.
Z nich Jaroslav Koblík brzy odstoupil se na Slovensko jako bankovní
úředník a na jeho místo do obec. zast. vstoupil náhradník Kláš Edvard,
náměčník.

Dne 8. července za přítomnosti volebního komisaře z Brna dr. Tro-
jance starostou obce zvolen Jan Berchleba, jeho náměstkem Alfons
Sládek.

Trocha trpkosti mezi stranami volebními smízela poměrně br-
zy, objevila se zase roku 1920 při volbách do „Národního shromáždění“,
jež konány 18. dubna t. r. a při volbách do senátu, jež byly dne
25. dubna téhož roku. V těchto památných prvních sněmovních

Volby, přeměnami. volbách v republice bylo ve zdejším „krají volebním“ č. XI. celkem 10 kandidátních listin (7 českých, 2 německé, 1 smíšená). V Adamově při volbách do N. Skromáždění bylo odevzdáno 521 hlasů, a to 71 hl. pro československé socialisty, 278 čs. soc. demokracii, 118 pro stranu lidovou (klerikální), 2 pro str. agrární, 3 pro str. řívnostenskou, 20 pro národní demokracii, 5 pro pokrokové české socialisty (Modráčkovce), 6 pro německou soc. demokracii, 18 pro „freihheitspartei“.

Při volbě do senátu odevzdáno 454 hlasů: 49 pro čs. nar. socialisty, 258 pro čs. soc. demokracii, 5 hl. agrárních, 20 nar. dem., 9 řívnost., 92 lidovců, 4 něm. soc. dem., 17 „freihheitspartei“.

Nové „dělnické“ zastupitelstvo obce mělo hodně starostí se správou vyčerpané obce, vysáté značnými úpisny válečných půjček, úpravou kanalizačních cest a celým poválečným hospodářstvím. Zápasilo s nedostatkem obecních příjmů tím více, poněvadž rávodním věas nepředsprávaný daně anebo konány čelné odprisy daní v době, kdy bylo méně výroby. Bylo nutno tudíž zvýšiti nepoměrně obecní příkázky, jež činily v r. 1919: 160%, 1920: 150%, 1921: 408%, 1922: 500%, 1923: 200%

A přece nevedalo se zastupitelstvo obce myšlenky - hned po převratu vzniklé - zříditi školu měšťanskou, jež po četných komisiích povolena výnosem kemské školní rady, ze dne 9. února 1920, č. 220. Jelikož pro příslušnou duahodu na stavbu nové budovy nebylo pomýšlení, použito úřady (kem. politickou správou) zákona z 11. 6. 1919, č. 332 o rabitátní budov k účelům veřejně užitečným, v jehož smyslu v čerovenci 1920 kem. politická správa zabrala pro obec na školu měst. vilu č. 78. po stavbu Komisi (24/7.) v prázdninách provedena úprava budovy pro 2 třídy a byl ředitel, načež 12. září neokázalou slavností otevřena proslouem starosty obce a nově jmenovaného ředitele Františka Mlýnka (z Fryštáku u Holesova) na přítomnosti pozvaných korporací i zastupců okolních obcí. Otevřený pak 19. 9. dvě třídy majdou, učitelé přideleni byli Kojtěch Fedra z Adamova pro předměty II. odbotu a Marcellin Heimnig z Lisně (docházel do Bilovic demě pěšky a odhud dojížděl vlakem) pro III. odbot. V prázdninách r. 1921 upravena další třída s krešimou a uprázdněni i byl pro jednu učitelkou

Zřízení školy měšťanské.

rodin. Obsazena také definitivně místa odborných učitelů a ustanoven
a 1/9. 1921 nastoupil pro I. odbor frant. Škopřivou (z Nedvědice), pro III. odbor
frant. Hlaváčků z Habee v Čechách. V r. 1922 vyšli první absolventi ze
III. třídy. Chápajíce dobře význam školy, měst. jako školy opravdu lidové,
usneslo se sice obec. zastupitelstvo již 31. května 1920 učiniti obecní
příjmkou 200.000 Kč na řízení školy té, ale usnesení nebylo třeba celé
prováděti, když správa panovní, vlastně ústřední ředitelství statků Liechten-
steinských poskytl obci samo příjmkou 40.000 Kč v r. 1921 a když říze-
ní školy státním shodou příznivých okolností nevyřadvalo do r. 1922
ani 1/2 uměřené příjmy. Na splácení příjmy té usneseno vybírat 20%
příspěvek k osobní dani z příjmu, ^{ale nepřehrána} 2-5 Kč. příspěvek k poplatkům za elektri-
kování, zvýšiti poplatek za zábor na 20% a vybírat měsíčně 20 Kč z
každé pronajaté vednice v obci za lehu byt. Proti řízení měšťanské
školy byl 14. 11. 1920 (z politické neuvěrnosti proti soc. demokratické straně)
podán bezúspěšný protest. Také se strany majitelů vily zebrání činěny
čestné přikázky a námítky (od dědiční piv. majitele brněnského advokáta dr.
Hloba) ovšem bez účinku. Škola opatřuje se postupně učebními
pomůckami a v r. 1922 na podzim řízena i lehu telegrafní. A tak
zásluhou prvního republikánského obecního zastupitelstva v řadě kultur-
ních činitelů v obci zaujala nová škola své místo, jsouc používána
okolními obcemi: Babicemi, Olomučany, Šibovem se sv. Kateřinou a
nejistě Vranovem a Vlečkovem. Žáci z ní (z oněch obcí) platí příspěvek
na učební pomůcky a udržování školy (v r. 1922 z 150 Kč.)

Ze školami zároveň o kulturní rozvoj v obci starají a
staraly se již od druhé polovice 19. století různé spolky. V Ada-
mově v tomto ohledu čestné místo od r. 1863 zaujímal Čtenář-
ský spolek až do svého rozjetí v listopadu říjnu 1919. Zároveň byl
hrstkou (5 občanů původní) měl místnost v hostinci „u Ličmanů“
pod kostelem, od r. 1887 „u Jašků“ (náměstek p. Jakub Hlavák), později (r. 1906)
ve „Škaliněm sklepe“. Za vzorného vedení učitelem Josefem ^{také ředitel} Secerem
konal své opravdu národní poslání v obci germanisací dost ohrožené,
šířil české vědomí novinami a četkou knihovnou, jež od r. 1918 jež patřila-
dem vzorné upnější knihovny obcemi. Slouholetými předredy

Spolky.

spolku byli Kad Klodner, pak Gustav Baráček a nejděle Josef Těpiš, pokladník závodů, joni na zdejších hřbitoví také odpovídá. Když před světovou válkou počalo v národě politické kráse, upadala činnost spolku a po převratu se rozest. Jednak kniha zápisů a kniha paměti uložena v obec. archivu. Jevišť převzala za náhradu (zaplativši býlá passiva spolku) místní odborová skupina kovodělníků. Posledním předsedou byl Josef Fraut Svárovský, dělník.

Čelovická jednota „Sokol“ založena byla r. 1890, pak znovu 1896, ale vždy zanikla, teprve od r. 1906 brva nepřetržitě. Čičila v upravené kolně v domě Alvise Šenka (nad kovárnu při cestě k Josefově), pak ve skalním sklepe, po převratu ve Šumberovské v kolně, od r. 1922 od 1./1. nevíci a chystá se ku stavbě vlastní Sokolovny, pro niž r. 1921 na podzim zakoupeno pole nad „Banhrdecem“, t. j. nad závodními děl. domy č. 102. a 103. V září 1921 založeno Družstvo pro přívce Čelovický Sokol v Adamově. V Sokole byl dlouholetým starostou na začátku jednoty mladě z Josefova zmíněný Gustav Baráček. Za války jednota - jako sokolská jednoty vřice - nerekvována a přerušila činnost.

Vedle Sokola založena Čelvičká čelovická jednota (D. T. J.) a to od r. 1906. Čičila pův. u „Fyži“ (utjeme Jan Drexler), od r. 1920 ve skal. sklepe. Půs byl zid - majitel kovárny v plotku pěk - dnes Šumberova. Po státním převratě v srpnu 1920 založeno na podnět přípravného výboru s Fraut. Preislerem a Janem Melčem ^{v čele} „Družstvo Čelvičský dům“, ječ pro D. T. J. a pro čelvičké podniky kulturní v době nejnepříznivějších poměrů za největší drahoty, ale za bezpříkladné obětavosti a součinnosti čelvičtva (vešho čelvičtva) v r. 1921 postavilo skromný, ale potřebám a vešmu stělu vyhovující stánek u skalního sklepa. Budova jako čelvičský dům a čelvičská Federované D. T. J. (jak od ~~roku~~ r. 1921. přezvána) slavnostně otevřena 19. listopadu 1921 akademii, divadelním představením „Prokce“ a slavnostními proslovy. Majíc svůj stánek jest stále horlivě činná jako Družstvo tak pol. čelvičská jednota, pořádajíc čelvičská divadelní představení, zpěvní a hudební večery, přednášky a vhodně tak používajíc jevišťe po býv. Čelvičském spolku, ječ ovšem nové upraveno.

Mezi nejstarší spolkové útvary místní patří stále Odbor ústřední Matice ^{školské} založený r. 1892, jehož prvním předsedou byl povněř obětavý a dvakrát již zmíněný Gustav Baráček a jednatelem horlivý pracovník národní již také zmíněný učitel Josef Lee. Členů mívá odbor 29, dnes kolem 100 a řízen je mistrem lovcůmim Frant. Svobodou jako předsedou. Místnosti má odbor v hostinci Eduarda Hanáka.

Sbor dobrovolných hasičů ^{lovcůmim} (od r. 1881) má skladisti v obci na protě hostinci „Šumberova“ u mostu přes Křtinický potok, cvičiště pak na „modelovně“ u silnice křtinické. Jeť dobře vybaven náradím k všem účelům a koná v létě četná cvičení. (Předsedou) ^{velitelem} jeho v r. 1922 jeť R. Barák, ^{podvýkypcem} (náčelníkem) Fab. Toučným a z Josefou.

Včelařský spolek jeť od roku 1914 a má (v r. 1922) 27 členů s předsedou Janem Hrudcem. Mírně podnikatelského podstatou je - jako počet členstva patrně - chová včel.

Ostatní sdružení a spolky - pokud píratelem zjištěny - zastupují rájny politické, stavovské nebo konfesijní. Jsou to asi tyto: Svaz úřednictva kooperativníků čs. - skupina Adamov, Politická skupina komunistů, Politická organizace čs. socialistů, Volné sdružení čs. mládeže socialistické, Sdružení bezvěrců (od r. 1920).

Z humanitních institucí uvěsti jeť „Sirotčí kádr“ jejími předsedou je učitel Vojtěch Fedra.

Z peněžních zařízení jeť kde jeť „Úsporní kroužek“, jenž v neděli dopoledne u Šumberů úspory jako vklady sbírá a ukládá je v brněnských peněžních ústavech, nyní v „Lidové bance“. „Vánoční pokladni“ del. úsp. kroužek, pírovi jeť děle (podobně.)

Z obchodních sdružení pírovi tu odbočka dělnického obchodnického podniku brněnského „Dělnický potravní spolek „Vzájemnost - Včela“, jenž má prodejnu v domě hostince Šumberova u mostu Křtinický.

Z důležitých zařízení v obci z doby nejnovější mluvo jmenovati „Místní osvětlovou komisi“ ^{v září} na podzim v r. 1921 zvolenou s předsedou řídícím nč. Ant. Těllhouem a

a jednatelem fraut. Koprivou, odb. učitelem. Zvláštní pak
 zmínky zasluhuje obecní knihovna, zřízená přičiněním
 několikrát zmíněného uč. V. Fedry z knihovny Ctenářského
 spolku a doplněná knihovnou hasičského sboru již v r. 1918
 a definitivně obci předaná 12./10. 1919, pak ^{rozšířena} sbírkou 927:50 Kč
 místo pomníku padlým na rakouské knih věnovanou. Obecní
 zastupitelstvo ku své čti každoročně slušným obnosem v rozpoč-
 tu obecním pamatuje na stále rozšiřování této veledůležitě
 vzdělávací instituce i na její udržování. Oblastním pak
 působením při vedení (správě) a půjčování knih (knihovnicka
 Fedry) plní náležitě svůj kulturní úkol, čítajíc koncem r.
 1922: 846 čísel a majíc stále řadu knih čtenářů.

Žádálosti veřejného rázu v době nynějšího zastu-
 pitelstva obce dotkla se místních poměrů také povstání
 „generální stávka“ dělnictva v prosinci 1920 zahájena
 a druhými stranami politickými nazvaná „komunisti-
 cký puč“. Zdejší organizace dělnická pod olivem
 svého brněnského vedení byla účastna nedávné té
 akce, při níž díky rozvahnosti a umírněnosti místních
 činitelů i díky olivu místních poměrů nedošlo v obci ku
 zvláštním výstupům rázu násilnického, jako se stalo na
 místech jiných mířech republiky, sv. v Oslavanech u Brna.
 Při nastalém úředním šetření po vzrušující oné akci
 byli jako vedoucí činitelé dělnických organizací místních
 do vazby vzati dne 21. prosince 1920 starosta obce Jan
 Berchleba, jednatel děl. org. Jan Melč, dělník, vzdělávatel
 S. T. J. úředník Karel Žejdlik a radní obecní pámečník
 Jan Procháčka. Dvomi muži ve vyšetřovací vazbě držáni byli
 4 týdny, poslední asi 11 dní. Dodatečně poodeji (o vau-
 cích) zatčeni a po krátké vazbě propuštěni byli dělník
 Josef Šustr, ruský legionář, děl. Karel Vyhnálek, ital. legionář,
 děl. Jaroslav Kozohorský a náčelník S. T. J. Heribert
 Bernhauer, dělník. Při přelícení soudním dne 9. ří-

nova 1921 v Brně a nich odsouzen starosta Jan Bechleba na 3 týdny jednoduchého vězení, Zejdlík na 3 týdny tuhého, posléz týdne krotivého žaláře. Trest si ovšem odpykali vzebou vyšetřovací „na Cejlu“ v Brně, a poněvadž provinění bylo rázu politického, byl v úřad starostenský na pokyn okresní politické správy opět uveden Jan Bechleba, jehož do té doby od provincie ¹⁹²⁰ do února 1921 zastupoval náměstek Alfons Šládek. - Hladina veřejného života událostmi těmi delší dobu kmitaná časem se zcela utišila. Dne dnes (únor 1923) pozorovati i při lisi nezaměstnanosti a napjetí politických krajančích poměrů jakousi všeobecnou snahu o uklidnění veřejnosti a snad snaze té časem podaří se i přikré protioy společenského života ne-li odstraniti, tedy aspoň zmírniti.

V r. 1921 dne 26. ledna ^{ustavena} ~~provozena~~ na základě změněných zákonných předpisů nová místní školní rada se 6 zástupců občanstva a 3 zástupců učitelstva. Předredon pak zvolen p. plena dosavadní předseda Eduard Hanák v ustavníci schůzi 23./2., když dle předpisu všichni členové byli složili slib do rukou (podáním ruky) jmenovanému zástupci vlády Alfonsu Šládkovi, náměstku starosty. - Náměstkem předsedy m. š. r. zvolen mistr tov. Jan Mokrejš.

V r. 1921 ve dnech 16. až 21. února provedeno ščetání lidu, první v republice, a to ščetacím komisárem uč. V. Fedrou a ščetacím revizorem říd. uč. Ant. Tillohem. Výsledky po revizi sčítány byly:

V r. 1921: počet obyč. 998, poč. domů 116, Čechů 934, Něm. 57, Maď. 2, Francouz 3, Rus 1, Polák 1.

Ne vznaní nábož.: říms. kat. 920, bez vyzn. 57, Č. cir. 9, Evang. 5, Židé 4, Č. Bří. 2, Pravosl. 1.

Ne příslušnosti státní: 983 občani republiky, 15 cizinců.

Stejně k vůli provnímu výsledky ščetání lidu kdob předchozích, pokud známy:

V r. 1790: 334 obyč., 62 rodiny, 47 domů

V r. 1880: 953 ob., 80 domů, 864 Č. + 80 N.
937 kat., + 14 evang. + 5 ž.

V r. 1793: 402 (ste. Schwoye) (naměněn asi letopočet.)

V r. 1890: 728 " 78 " 681 Č., 38 N., 9 j.
2 protest., 15 ž., 1 oslaben ž. k.

V r. 1834: 417 obyč., — 52 domů

V r. 1900: 792 " ? 740 Č., 50 Něm., 2 j.
9 protest., 9 ž., 1 osl. ž. k.

V r. 1857: 634 " 129 " 59 áal (69 domů)

V r. 1910: 860 " ?

V r. 1869: 909 " — 80 "

V archivu obecním je zajímavá „čítací kniha“ (výřez) z r. 1857. V něm součet. Pisatel napsal dle m. 634 obyč., z nich 630 katol. a 4 židé, dle rozpočtu žid. německou soudili jest, že bylo z obyvatel jen 20 Němců, ostatní češové. Dómni bylo 69, (z čísel a), b), škola ještě neuvedená (učitel bylil - Zavadil - s manželkou v č. 40.) Dómkáři bylo asi 34, zimošníkú a řemeslníkú asi 40 rodin (z nich 2 pračanáské rodiny z Kotasova a Rumlerova ochm. čtné), 7 vyučenkáři, 4 služové, 31 nádennických rodin (v nich obecní pastýř a pomocný) a 10 rodin úřednických (Hüttenverwalter, Platzmeister, Hüttenassistent, Hüttenadjunkt, Schichtmeister, Waldbereiter jménem Koukal, jedou čítám za Němce.), mezi ně čítány 2 rodiny hlídačů pěl., 2 hajmí, učitel (svob. s manželkou), lékař hutní. Hostince byly 4, jeden řídovostý (z nich), 4 pekaři, 1 mlynář stá.

V r. 1921 dne 16. páří projížděl rolařským vlakem Adamovem president Tomáš Masaryk. Školní mládež s učitelstvem, obecní představenstvo, „Sokol“ a žid. občanstvo ve špelíru jej zdravili, stojícího u okna za občanstva puškou kynoucího. Nádraží vyzdobeno bylo bohatě prapory a kelení. President lehda konal první svou návštěvu (po návratu z ciziny) na Moravu a Slovensko.

V r. 1921 v říjnu při návratu ^(z exilové země) cesáre Karla do Maďarska vyhlášena částečná mobilisace proti Maďarsku, při níž několik dní „Sokol“ konal stráž na trati železniční, obdržev z Bena vojenskou výzbroj. Mobilisace skončila v prosinci letož. roku.

V r. 1921 19. listop. otevřen dolnický dům (levočická t. d. t. j.), o čemž viz v předu.

V r. 1922 18/2. (v únoru) dámy do oběhu nové kovové mince republiky č. s. a to 1 Kč, 50 a 20 haléřové.

V r. 1922 koncem února po tuhé zimě zdvihla se na Svítavě velká a nebezpečná ledová trísť. Zaplavila sice louky pod pilou, ohrozila lávku, ale minula konečně skoro ani škod v obvodu obce nenadělavši.

V r. 1922 na jaře ukončeny adaptace (úprava) továrny pro stavbu lokomotiv, položeny nové koleje (hrje) u skalního sklepa, dokončena příprava (zrytění) vily Mühlhansovoy pro národní úřednictvo. (viz v předu.)

V létě p. 1922 následkem stoupání kursu (hodnoty) Koruny českoslov. = Kč (ulgo hačky) nastala krise průmyslová, jejímž prvním neblahým důsledkem v obci zdejší bylo zastavení většiny práce na parní pile, jejímž majitelem je „Mlýn a parní pila“ v Bilovicích. Po té i v závodech dodávka lokomotiv pro Jugoslaviu slabla a nepodřim přestala, začalo propouštění a vyhlaska del-nictva po skupinách. Krise dosud (únor 1923) trvá.

V prosinci 1922 konečně po více než ročním jednání přidělení k pily (rozplýlené) velkostatků zdejšího části louky hraběcí od lávky k nádraží vedoucí měřem k pile na levém bř. Svitavy, a to místní školní rada 2000 m², „Sokolu“ 2000 m² a „Družstvem dělnický dům 2000 m²“ s vyhradenou korporací těch, že nejsem pro nepřijetí místa povinný kam stačiti, nýbrž jinak, snad na hrástek pozemků toho použít. Přiděly dostali i jednotlivci. Vlema měřici staniční úřad řel. podnikl kroky ku jednání se závodem o vedení elektrického osvětlení podél silnice na nádraží, když už od r. 1919 má ze závodní elektrárny osvětlení ostatní obec. ~ v r. 1922 na 15/10. nastoupil nový farář katol. P. Janub Rozmáhel (z Bilovic u Dobrušky.)

Dne 28. ledna 1923 konána na podnět „Okresní péče o mlá-deč“ za vedení předsedy místní rady pivovár sbírka po rodinách zaměstnaných pro osázení dětí rodin nezaměstnaných. Její výnos činil: 1577 Kč. Okresní péče pak věnovala značnou část sbírek v okrese konaných na zakoupení oděvu a obuvi dětem nezaměstnaných, a nás v Adamově mimo to od 1./3. 1923 na náklad léze korporace ve dny vyúčtování poskytlno do 28. VI. (do konce školního roku) 30 zátek na obecné a 30 zátek (chudých) na měst. školy denně každý zátek 2 (dvěma) žemlemi. Výkaz o tom vede místní obecni pivovárská rada (předseda učitel Vojtěch Fedra.)

Dne 12. února 1923 zemřel ve věku 35 let ředitel továrny (obchod-ní oddělení) zdejší Josef Chvátal (tuberkulou) a na hřbitově zdejším 15. 2. pochován. V továrně té doby pracovní poměry a nera-městnanost dělnictva tou měrou se zhoršily, že v době od 29./1. do 7./2. (10 dní) se vůbec nepracovalo, pak dělnictvo (pokud dosud nepropuštěno i s několika řízdučkou) pracovalo ve směnách po 3 nebo 2 dnech v týdnu. (Dnes v sopru poměry o něco se zlepšily.)

Portátní velko-
statku.

Ve dnech 15./2. až 18./2. konečně po jednání asi dvouletém přešel velko-
statku lesní Adamov ve správu státu, a to jako zkušební lesní statek
vysoké lesnické školy v Beně (správně lesní odbor vysoké zemědělské školy)

Tento státní správu převzal a vysoké škole zemědělské (lesnímu odboru)
přidělený velkostatek mimo poleší Vranov (jež ponechává dosavadnímu
majiteli knížeti Janu Liechtenšteinovi) má výměru asi 7134 ha a
skládá se z poleší (revírů): Hlady, Jezírko, Olomučany, Habruška, Babice,
Klanice a Křtiny. V poleší Vranov má (dik ochotě knížete) vysoká škola
a výzkumný lesnický ústav prováděti v plném rozsahu praktická
cvičení, zakládati pokusné plochy atd. - Současně bylo
státní správu převzato 13 úředníků a 20 příkenců, kteří složili
zkušební slib před volátní přejímací komisí dne 17./2. 1923, ve
kteréžto komisi byli: a) za ministerstvo zemědělství pp. min. rada
dr. inž. Karel Šiman, dr. Roněcký, vch. lesní rada Karel Šušek, místní
ředitel Bock, vch. lesní komisař inž. Adolf Malec;

b) za Státní pozemkový úřad pp. min. rada
dr. Novák, min. r. dr. Mlčoch, rada inž. Klofera a dr. Zabloukal,

c) za vysokou školu zemědělskou pp. rektor
dr. Tausfer, prorektor prof. dr. inž. Rudolf Haša, děkan lesnického
odboru vys. zemědělské školy, prof. inž. Müller, prof. dr. Pilovský,
prof. inž. Konšel (kněz); d) za posluchače les. inženýrské pp. Handšchel
a Čožár;

e) za knížecí liechtenšteinskou revíri pp. vch.
lesní rada Ant. Anderka, místní ředitel Frant. Křešl, justiční rada
dr. Viktor Kaplan, a ředitel velkostatku adamuovského inž. doc.
Alois Kubice.

Převzatý velkostatek odevzdal min. rada
dr. Novák zástupci ministerstva zemědělství min. radovi dr. inž. Karlu
Šimanovi, ten pak jménem státu Jeho Magnificenci rektoru vys.
školy zemědělské profesor dr. Tausferovi. Jménem úředníků, pří-
kenců a delnicka lesního rozloučil se s dosavadním majitelem
ředitel velkostatku inž. doc. Alois Kubice. K věci promluvil též
pp. dr. Šiman a dr. Tausfer, vch. r. Anderka a posluchač Handšchel.
Zámek ve Křtinách bude hned upraven za výzkumný lesnický ústav
s lehními posluchačskými (pod III. a IV. ročník les. inženýrské)

Od 1. února 1923 nastoupil jako velitel technické stanice pražského Jana Habelky (z Blavka). ~ Od 15./2. vydány nové poštovní známky od 1 Kč počínaje ^{pořádí i školní (u u rapmu)} a nové 10 haléřové mince (školní) ~ V březnu vyzněným přidělené pozemky z panské půdy „porpkylené“ na levém břehu Svítavy, od lávky k nádraží v tomto pořadí: 2000 m² místní školní zahrady, 2000 m² telocv. jednotě „Sokol“, 2000 m² družstvem „dětnický dílna“, pak po 500 m² jednotlivcům dvěma. Smlouvy pak 26. května na radnici podepsány. ~ V dubnu ohlásilo občasná představenstvo a zastupitelstvo i místní školní rada, že do 1. května resignují, nebude-li konečně finanční listina obce učiněn konec předpisem daní a poplatků závodním řezzářským, které po tři roky již neplatí přirážek nemajíc předpisu daní. Tímto prohlášením a pokračování u zem. polit. správy sjednána pak z části náprava u předpisování daní a placení přirážek (okružích).

Od 1. května přišel hótel Skalní sklep v nájem br. Sucháčků (z Brna), jich nákladem upraven a o svatoj. svátek 20. V. otevřen. Znovu hótelu vyhrazena některým telocv. jednoty „Sokol“, dokud si nepostaví vlastní telocvičnu. ~ Dne 10. června oslavil ve Skalním sklepu po dopoledním evičení koncertem 42 letou památku svého založení místní hasičský sbor za pěkné pohody a návštěvy. Nejstarší členové sboru poděleni čestným diplomem a peněžitým darem od závodů.

Od 1. července přestal nájem pami pily zdejší a disavatin majence (Mlyn a pami pila u Bilovicích) odvézla počátkem července poslední kusy ze skladu odtud do Bilovic. Pila od posádku louckého nepracuje. Správce pily Josef Bobrovský odstěhoval se již 1. června do Brna. Pila odvedána pak 1. července do správy velkostatků. Skladisté porádo se bude ho používáno k zemědělství, než nová správa a majitel (zemědělská vysoká škola v Brně) rozhodne o novém úřadění zářek pily. Práce s podrobným předáním statku do správy vys. školy zemědělské a poláště přímé vyměření jeho hranic vyžadují si ještě mnohaměsíční práce. (19./2. 1924): V předvečer svátku (památky) mistra Jana Husa na výzvu obec. rady obec osvětlena a mnohá okna přibytí i transparenty (podobiznou) mistra ozdobena. Následujícího pak dne 6. července v pátek konána

ve Skalním sklepi přednáška (řed. frant. Mlyněk) o smrti Husově, v republice na těchto místech, vol. v Praze slaven den ten jako svatek zastavením práce. ~ Vpouredním Blansku se dnech 8. až 25. července pořádána krajská výstava v zahradě nové "Sokolovny", od 5. do 25. srpna pak byly výstavní veletrhy v Brně. Výstava blanenská byla dodatečně prodloužena do 30. července. ~ Nezaměstnanosti velmi pomalu ubývá v republice, zde však ještě v září bylo další vyřazování delincentů z práce.

VOLBY
 V srpnu (24./8.) vyprávny a 16. září (v neděli) konány volby do obcí, druhé v republice. Do stanovené lhůty (12. hod. polední) dne 2. září podány tři kandidátní listiny: komunistická, čs. strany socialistické (nár.) a lidové (klerikální). Tato třetí strana organizována vlivem a vedením nového katol. faráře Jakuba Rozmahela nedlouho před vyprávím voleb. ~ Zvoleno pak bylo 8 členů obec. zastupitelstva ze strany komunistické (Jan Berchleba, zámečník, Vladimír Baráček, zárn., Celestin Šabočka, stevař, Jos. Beránek, krejčí, Josefa Machová, vdova podělníkovi, Jan Procháčka, zárn., č. d. 10, Eduard Handl, řezník a hostinský, frant. Něveda, zámečník), 3 členové ze čs. strany socialistické (Viktor Vodvářka, zámečník, frant. Bonůška, soustružník, Rud. Banta, úředník tov.) 4 členové ze strany lidové (Ludv. Pokorný, vzorkař, frant. Šorízek, úředník kem. výrob., Karel Klíčera, kolář, Karel Klodner, soustružník.) Náhradníci dostaly strany: a) 4, b) 2, c) 2. První dvě strany ^{při volbách} se sdružily a zvolen 14. října (v neděli) starostou Jan Berchleba, jeho náměstkem Rudolf Barba, radními Jan Procháčka, Cel. Šabočka, Ludv. Pokorný. ~ Ve volební komisi byli: Karel Trávníček a Herbert Bernhauer za komunisty, Adolf Pěhoň a Bohuslav Louček za čs. soc., Ludv. Pokorný a frant. Šorízek za lidovce. Voličů dle seznamu bylo 681, účastnilo se voleb 622, z nichž dalo 302 hlasy komunistům, 144 hlasů čs. soc., 158 hl. lidovcům. První dvě strany sdružené (dle volebního řádu = 38) obdržely 11 mandátů (8+3), třetí 4 mandáty. Volilo se ve dvoraně a přilehlé klubovně Skalního sklepa ^{od 8-14 hod.} (v sobotu a v neděli nemálevaly se hlasiny!).

Z odevzdaných hlasů (lístky) bylo dále 18 neplatných, a to 16 prádných a 2 jinak neplatné. K volbám agitováno plně celkem, a to poněkud plakaty jednotlivých politických stran.

KENEK

V dnech 4. až 7. září byly první velké vojenské manévry severně od Adamova u Svitar a Poličky, zde projížděly jen některé pluky s vojskem a potřebami. V druhé polovině září navštívil prez. republiky Masaryk Paříž, Brusel a Londýn.

28. říjen oslaven školními slavnostmi řádkovskými v den předchozí, svátek Svobody (v neděli) oslaven na popud místní svatozářské komise přednáškou odb. učitele Ant. Humpolka z Křídlova Pole a přednesem básně řádky školy, měst. ve školním sklepě. Ukončeno kapelním nář. hymny „Kde domov můj“. V den následující vykonána sbírka pro 23. dětský den ve školách a po domech.

Finanční potíže obce odstraněny koncem roku, když po různých interwencích zadřčené příspěvky a daně z přírostu hodnoty řádkovským předepsány a jimi po částech splácejeny.

Chodník z obce od „náměstí“ až po lávku před nádražím vedle kostela a hřbitova navěšen byl a upraven v prosinci, jeví až do 20./12. byl mražený a bez sněhu po velmi deštivém listopadu, krátkém podzimě a nírodním létě a celkem dost vlhkém jarně.

Ruční stavění v r. 1923 ještě vzácl, ale přece nově upraven a do přímy obydlí dům Ant. Melichara (nad starým sklepem vedle Kapličky), v něm umístěno keramické a keramika, v patře byt. Dále postavil si za pilou (z Adamova směrem) na levé straně v pořadí z domů panství nový poschodový domek Jan Hanál, krejčí, nad nádražím nový domek (za hájovnou) na lesním staveništi pod střechu dostavěl dělník Ant. Blahý, konečně dělnický dům rozšířen přístavbou (asi 7 m) jistě nového.

Obladník Jul. Friefenthal rozšířil dům o poschodí vč. d. 33.)
Na podzim zamýšleba po několikaletém setrnutí řádky obce, o rozšíření obce katastru o „Lárov“, „Josefov“ a příslušný obvod lesní. Obec proto nevyžádá úřední podání obyvatel těchto částí odkazující úřady na přímy styk s příslušnými obcemi: Olomučany - Habruška - Babice. (Zpráva 19/2. 1924. F. H. K.)